

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

кафедра соціальної педагогіки та корекційної освіти

**Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (педагогічної)
практики**

**для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Освітні, педагогічні науки»**

Освітня програма «Інклюзивна освіта»

УДК

С 50

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(протокол № 7 від 26.06. 2025 р.)

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (педагогічної) практики для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Освітні, педагогічні науки» Освітня програма «Інклюзивна освіта» / автор – укладач Леся Смеречак. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2025. 34 с.

Методичні рекомендації призначені для забезпечення якісної підготовки студентів до проходження виробничої (педагогічної) практики відповідно до вимог та змісту освітньої програми «Інклюзивна освіта».

Рецензенти:

– **Івах С.М.**, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

– **Волошин С.М.**, кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Відповідальний за випуск: Зубрицький І.Я. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

ПЕРЕДМОВА

Виробнича (педагогічна) практика є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу у підготовці фахівців з інклюзивної освіти. Вона забезпечує поєднання теоретичних знань із практичною діяльністю, сприяє формуванню професійної компетентності, педагогічного мислення, комунікативних навичок, готовності до роботи в умовах сучасного інклюзивного освітнього середовища.

Основною метою практики є формування у здобувачів вищої освіти здатності застосовувати знання, уміння та навички у реальних умовах професійної діяльності, розв'язувати складні та нестандартні завдання в роботі з особами з особливими освітніми потребами, взаємодіяти з педагогічним колективом, батьками, спеціалістами закладу освіти або інклюзивно-ресурсного центру.

Методичні рекомендації розроблено з метою надання практичної допомоги студентам, методистам, керівникам баз практики та іншим учасникам освітнього процесу в організації, проведенні та оцінюванні практики. У матеріалах чітко окреслено зміст, завдання та етапи проходження практики, обов'язки її учасників, вимоги до ведення документації, критерії оцінювання результатів, а також подано зразки необхідних документів.

Запропоновані рекомендації сприятимуть ефективному плануванню та реалізації індивідуальної діяльності студентів-практикантів, дозволять забезпечити єдність підходів до організації практики відповідно до вимог освітньої програми «Інклюзивна освіта» та сучасних запитів інклюзивної освіти.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ.....	5
ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ.....	11
Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів	
Критерії оцінювання результатів практики.....	12
ВКАЗІВКИ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА.....	20
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	21
ДОДАТКИ.....	23
Етап робочого процесу	
ПАСПОРТ БАЗИ ПРАКТИКИ	
Щотижневий план роботи асистента вихователя/асистента вчителя	
ЗВІТ СТУДЕНТА ПРАКТИКАНТА	
АНКЕТА ЗА ПІДСУМКАМИ ПРАКТИКИ	
ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СТИМУЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ	
Матеріали, підготовлені для роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами	

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальні питання організації, проведення і підведення підсумків всіх видів практики студентів у ДДПУ ім. І. Франка регламентується «Положенням про практику здобувачів вищої освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка https://drive.google.com/drive/folders/1XoEjVrjcErjQsDjWa_zuo8J8YqaQ5BiX».

Метою практики є підготовка фахівців, здатних розв'язувати актуальні проблеми, складні задачі в сфері інклюзивної освітньої практики; підготовка до виконання функціональних обов'язків фахівця з інклюзивної освіти; формування у здобувачів вищої освіти загальних та професійних компетентностей у галузі інклюзивної освіти на належному рівні.

Перед початком виробничої (педагогічної) практики проводиться настановна конференція, під час якої здобувачів вищої освіти знайомлять зі змістом, цілями, завданнями та особливостями проходження практики. Виробнича (педагогічна) практика проводиться в закладах освіти з інклюзивним навчанням, ІРЦ (інклюзивно-ресурсних центрах) на основі договорів про спільну роботу університету з ними.

Обов'язки факультетського керівника практики:

1. Організаційно-розпорядчі функції:

- Підготовка та видання наказу про проведення виробничої (педагогічної) практики.
- Планування, організація та облік результатів проходження практики здобувачами.

2. Взаємодія з базами практики:

- Встановлення та підтримка зв'язку з базами проходження практики.
- Укладання угод із керівниками закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ).
- Розподіл студентів за базовими закладами практики.

3. Інформаційно-методичне забезпечення:

- Проведення настановної та підсумкової конференцій для студентів-практикантів.

- Координація діяльності викладачів, залучених до організації та супроводу практики.

4. *Контроль та моніторинг:*

- Виявлення та усунення недоліків в організації та проведенні практики.

- У співпраці з методистами – аналіз діяльності студентів-практикантів, вивчення їхньої звітної документації, здійснення оцінювання результатів практики.

Обов'язки методиста – викладача кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти:

1. *Участь в організації виробничої (педагогічної) практики:*

- Участь у настановній та підсумковій конференціях із виробничої (педагогічної) практики.

- Ознайомлення з діяльністю структурних підрозділів Університету, що забезпечують освітній процес, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами (ООП).

2. *Методичний супровід здобувачів:*

- Консультування студентів з питань організації діяльності фахівця з інклюзивної освіти, складання плану практичної діяльності.

- Надання методичних рекомендацій щодо виконання завдань практики, проведення освітніх і виховних заходів.

3. *Контроль та оцінювання діяльності студентів:*

- Відвідування, аналіз та оцінювання занять і заходів, проведених студентами-практикантами.

- Перевірка звітної документації здобувачів, оцінювання якості виконаних завдань.

4. *Аналітична діяльність:*

- Складання звіту про підсумки проходження практики.

- Аналіз рівня підготовленості студентів із фахових дисциплін та надання рекомендацій щодо удосконалення практичної підготовки.

Обов'язки керівника закладу освіти/установи щодо організації та проведення педагогічної (виробничої) практики:

1. Організація умов проходження практики:

- Забезпечення необхідних умов для ефективного проходження здобувачами практики у закладі дошкільної освіти, закладі загальної середньої освіти або інклюзивно-ресурсному центрі (ІРЦ).

- Ознайомлення здобувачів із напрямками діяльності закладу/установи, його специфікою, структурою, документацією, персоналом та матеріальною базою.

2. Залучення здобувачів до діяльності закладу/установи:

- Ознайомлення здобувачів із системою організації освітнього процесу, зокрема в умовах інклюзивного навчання.

- Забезпечення активної участі здобувачів у діяльності закладу/установи.
- Сприяння встановленню доброзичливих взаємин між студентами-практикантами та колективом закладу/установи.

- Залучення практикантів до участі в загальних заходах закладу/установи.

3. Контроль та оцінювання:

- Спостереження за діяльністю здобувачів під час практики, здійснення аналізу їхньої роботи.

- Надання обґрунтованих пропозицій щодо оцінювання всіх аспектів діяльності кожного практиканта.

4. Участь у підсумковому етапі практики:

- Участь у підсумковій нараді (конференції) з обговорення результатів практики.
- Підготовка та завірення характеристики студентів-практикантів.

Обов'язки вихователя / педагога як безпосереднього керівника практики на базі проходження:

1. Ознайомлення студентів з організаційно-методичними умовами діяльності:

- Ознайомлення студентів-практикантів із посадовою інструкцією асистента вихователя, асистента вчителя або вчителя відповідно до завдань практики.

- Ознайомлення здобувачів із розкладом занять, режимом дня дітей та графіком проведення корекційно-розвиткових занять у закладі.

2. Методичний супровід і підтримка:

- Консультування здобувачів з питань організації освітнього процесу.
- Надання допомоги у запобіганні педагогічним помилкам.
- Присутність під час проведення практичних занять здобувачами та обговорення результатів їхньої діяльності.

3. Оцінювання та зворотний зв'язок:

- Складання характеристики на студента-практиканта.
- Оцінювання сформованості професійних умінь і навичок здобувача.
- Надання пропозицій щодо оцінювання результатів практики здобувача.

Обов'язки студента-практиканта:

1. Участь в організаційних заходах:

- Активна участь у настановній та підсумковій конференціях, пов'язаних із проходженням практики.
- Участь у методичних семінарах і консультаціях, що проводяться під час практики в базовому закладі.

2. Дотримання графіку проходження практики:

- Дотримання затвердженого графіку роботи, щоденна присутність у закладі практики протягом 6 годин.
- У разі відсутності – обов'язкове завчасне повідомлення керівника практики із зазначенням причин.

3. Професійна та навчальна діяльність:

- Виконання усіх завдань, передбачених програмою практики.
- Ознайомлення зі спеціальною літературою, рекомендованою програмою практики.
- Активна участь у професійній діяльності закладу/установи, у межах наданих повноважень.

4. Дотримання дисципліни:

- Дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку закладу освіти.

- Виконання розпоряджень адміністрації закладу та вказівок керівника практики.

5. *Документальне оформлення та рефлексія:*

- Ведення необхідної документації, передбаченої для обліку виконаної роботи.
- Проведення самоаналізу власної діяльності, рівня знань і сформованих практичних умінь.

6. *Зворотний зв'язок і вдосконалення:*

- Надання пропозицій щодо покращення організації та змісту практики.
- Участь у формуванні рекомендацій щодо удосконалення практичної підготовки фахівців з інклюзивної освіти.

Організаційні аспекти проходження виробничої (педагогічної) практики

1. *Настановна конференція:* До початку практики проводиться настановна конференція, мета якої – ознайомити здобувачів із основними завданнями практики. Під час конференції здобувачі отримують інформацію про:

- розпорядження щодо розподілу студентів по базах практики;
- положення про виробничу (педагогічну) практику;
- програму практики, її мету, завдання, зміст;
- методичні рекомендації щодо виконання завдань;
- вимоги до ведення звітної документації.

2. *Відпрацювання пропущених днів:*

- Дні, пропущені здобувачем із поважної причини, мають бути підтверджені документально (медична довідка, інші офіційні документи).
- Пропущені дні мають бути відпрацьовані у термін, погоджений з керівником практики.

3. *Підсумкова конференція:* Після завершення практики проводиться підсумкова конференція, на якій: обговорюються підсумки практичної діяльності; позитивні та проблемні аспекти проходження практики; аналізуються проблеми

змістовного й організаційного характеру; розглядаються пропозиції щодо вдосконалення організації та змісту практичної підготовки студентів.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

1. Щоденник виробничої (педагогічної) практики:

- Аналіз даних соціальної паспортизації закладу.
- План роботи асистента вихователя/асистента вчителя.
- Графік роботи асистента вихователя/ асистента вчителя.
- Портфоліо дитини
- Щоденник спостережень за дитиною з ООП

2. Стимульний, дидактичний та корекційний матеріал для проведення занять.

3. Матеріали, підготовлені для роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

4. Реферування педагогічних журналів з питань інклюзивної освіти.

5. Освітній курс для здобувачів вищої («Безбар'єрна грамотність»).

6. Звіт про виробничу (педагогічну) практику.

7. Характеристика на практиканта, складена методистом (вихователем/педагогом) закладу освіти з інклюзивним навчанням, установи, що безпосередньо курував роботу студента, завірена керівником установи, із загальною оцінкою діяльності практиканта.

Оцінка виставляється методистом, що курував роботу здобувача. Критеріями оцінювання практики є:

- виконання програми практики;
- професійна компетентність;
- ставлення до практики, прояв професійно значущих якостей;
- якість виконання всіх завдань та видів роботи під час проходження практики;
- якість та своєчасність здачі підсумкової документації.

Здобувач може клопотати про отримання оцінки за виробничу (педагогічну) практику (без її проходження), якщо він має досвід роботи асистентом вихователя/асистентом вчителя, фахівцем (консультантом ІРЦ) не менш одного

року. У цьому випадку здобувачеві необхідно представити довідку з місця роботи, що підтверджує досвід роботи зі спеціальності, характеристику, завірену керівником закладу освіти/установи.

Виробнича (педагогічна) практика оцінюється за стобальною системою:

№ з/п	Вид діяльності	Визначена кількість балів
1.	Аналіз даних соціальної паспортизації закладу	5
2.	План роботи асистента вихователя/асистента вчителя	5
3.	Графік роботи асистента вихователя/ асистента вчителя	5
4.	Портфоліо дитини	15
5	Щоденник спостережень за дитиною з ООП	15
6.	Стимульний, дидактичний та корекційний матеріал для проведення занять.	20
7.	Матеріали, підготовлені для роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами.	15
8	Реферування педагогічних журналів з питань інклюзивної освіти. Розроблений освітній курс для здобувачів вищої освіти та його презентація.	20
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Після завершення практики організовується підсумкова конференція, де здобувачі презентують свої результати у вигляді звітів та презентацій. Під час цієї конференції також проводиться аналіз досягнень, обговорення виявлених проблем і підведення загальних підсумків.

Оцінювання діяльності здобувача вищої освіти під час проходження практики здійснюється за такими критеріями:

Професійна підготовка та компетентність: знання специфіки інклюзивного навчання, особливостей розвитку осіб з ООП (особливими освітніми потребами); вміння адаптувати навчальний матеріал відповідно до потреб осіб з ООП; застосування диференційованого та індивідуального підходів.

Загальні компетентності

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності спеціальності

- Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.
- Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.
- Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.
- Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.
- Здатність розуміти та використовувати сучасні підходи до освіти, розвитку, абілітації, реабілітації і соціальної адаптації осіб з психофізичними порушеннями.
- Здатність здійснювати соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі закладу освіти.
- Здатність використовувати різні методи і технології навчання дітей з особливими потребами за нозологіями.

У результаті проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачі повинні:

- вивчити досвід роботи фахівця з інклюзивної освіти;

- ознайомитися з особливостями діяльності структурних підрозділів Університету, що забезпечують освітній процес та надають різні освітні послуги, зокрема особам з ООП;

- ознайомитися з особливостями професійної діяльності фахівця з інклюзивної освіти, основними напрямками, формами та методами роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;

- сформувати професійні знання, уміння та навички, необхідні для роботи фахівця з інклюзивної освіти, потребу в їх поглибленні й удосконалюванні;

- поглибити й закріпити теоретичні знання студентів з курсів «Теорія і практика інклюзивної освіти», «Корекційна педагогіка», «Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти», «Психолого-педагогічна діагностика та корекція», «Організація діяльності інклюзивно-ресурсних центрів», «Клінічні основи порушень психофізичного розвитку» та навчитись застосовувати їх у роботі з особами з особливими освітніми потребами;

- розробляти освітні курси;

- сформувати професійно значимі якості особистості: дисциплінованість, організованість, відповідальність, толерантність, доброзичливість тощо;

- сформувати професійно-педагогічні уміння: забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку осіб з ООП; забезпечувати партнерство з педагогами та іншими учасниками освітнього процесу з метою виконання освітньої програми для досягнення усіма учасниками освітнього процесу результатів навчання, формування відповідних компетентностей, їхнього особистісного та соціального розвитку; організовувати спільно з учителями (вихователями) освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання; забезпечувати комунікацію закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання осіб з ООП;

- брати участь у розробці освітнього маршруту для особи з ООП, у розв'язку питань, пов'язаних з життєдіяльністю в закладі освіти;

- виготовляти матеріали для роботи фахівця з інклюзивної освіти;

- представити якісно оформлені матеріали практики.

- *Організація освітнього процесу*: участь у підготовці та проведенні занять для осіб з ООП; вміння планувати діяльність з урахуванням потреб осіб з ООП; співпраця з вчителем та асистентом учителя/вихователем та асистентом вихователя, корекційними педагогами, психологом.

- *Комунікативні навички*: здатність ефективно взаємодіяти з особами з ООП, батьками, колегами; толерантність, емпатія, здатність підтримувати безпечне та дружнє середовище; побудова позитивної атмосфери в інклюзивному класі.

- *Аналіз та рефлексія*: здатність аналізувати власну діяльність, виявляти труднощі, пропонувати шляхи їх вирішення; усвідомлення ролі асистента вчителя/асистента вихователя в контексті інклюзивної освіти; формулювання висновків щодо доцільності застосованих методів.

- *Відповідальність і професійна етика*: дотримання норм педагогічної етики, збереження конфіденційності; своєчасне виконання завдань; толерантне ставлення до кожної дитини незалежно від її особливостей.

А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5»: практикант ґрунтовно вивчив досвід роботи фахівця з інклюзивної освіти; ознайомився з особливостями професійної діяльності фахівця з інклюзивної освіти, основними напрямками, формами та методами роботи з особами з особливими освітніми потребами; ґрунтовно поглибив й закріпив теоретичні знання з фахових дисциплін та продемонстрував уміння застосовувати їх у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами; на високому рівні проявив професійно значимі якості особистості (дисциплінованість, організованість, відповідальність, толерантність, доброзичливість тощо); на високому рівні проявив професійно-педагогічні уміння (забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку осіб з ООП; забезпечувати партнерство з вчителем та іншими учасниками освітнього процесу з метою виконання освітньої програми для досягнення усіма учнями класу/групи результатів навчання, формування відповідних компетентностей, їхнього особистісного та соціального розвитку; організовувати спільно з учителями (вихователями) освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання; забезпечувати комунікацію

закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання осіб з ООП), виявив потребу в їх поглибленні й удосконалюванні; брав активну участь у розробці освітнього маршруту для дитини з ООП, у розв'язку питань, пов'язаних з життєдіяльністю дитини в школі; продемонстрував здатність самостійно виготовляти матеріали для роботи фахівця з інклюзивної освіти; розробив освітній курс для здобувачів вищої освіти; якісно оформив та вчасно подав до розгляду методисту випускової кафедри матеріали виробничої (педагогічної) практики; продемонстрував високий рівень готовності до майбутньої професійної діяльності.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4»: практикант вивчив досвід роботи фахівця з інклюзивної освіти; ознайомився з особливостями професійної діяльності фахівця з інклюзивної освіти, основними напрямками, формами та методами роботи з особами з особливими освітніми потребами; достатньо поглибив й закріпив теоретичні знання з фахових дисциплін та продемонстрував уміння застосовувати їх у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами; на достатньому рівні проявив професійно значимі якості особистості (дисциплінованість, організованість, відповідальність, толерантність, доброзичливість тощо); проявив професійно-педагогічні уміння (забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку учнів з ООП; забезпечувати партнерство з вихователем/учителем та іншими учасниками освітнього процесу з метою виконання освітньої програми для досягнення усіма учнями класу/групи результатів навчання, формування відповідних компетентностей, їхнього особистісного та соціального розвитку; організовувати спільно з учителями (вихователями) освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання; забезпечувати комунікацію закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання дітей з ООП), виявив потребу в їх поглибленні й удосконалюванні; брав участь у розробці освітнього маршруту для дитини з ООП, у розв'язку питань, пов'язаних з життєдіяльністю дитини в школі/групі; продемонстрував здатність самостійно виготовляти матеріали для роботи фахівця з інклюзивної освіти; розробив освітній курс для здобувачів вищої освіти; якісно

оформив та вчасно подав до розгляду методисту випускової кафедри матеріали виробничої (педагогічної) практики; продемонстрував достатній рівень готовності до майбутньої професійної діяльності.

С (75 – 81) – оцінка “добре” – “4”: практикант вивчив досвід роботи фахівця з інклюзивної освіти; ознайомився з особливостями професійної діяльності фахівця з інклюзивної освіти, основними напрямками, формами та методами роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; у цілому поглибив й закріпив теоретичні знання з фахових дисциплін та продемонстрував уміння застосовувати їх у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, проте допускав певні неточності; на достатньому рівні проявив професійно значимі якості особистості (дисциплінованість, організованість, відповідальність, толерантність, доброзичливість тощо); проявив професійно-педагогічні уміння (забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку осіб з ООП; забезпечувати партнерство з вихователем/вчителем та іншими учасниками освітнього процесу з метою виконання освітньої програми для досягнення усіма учнями класу /групи результатів навчання, формування відповідних компетентностей, їхнього особистісного та соціального розвитку; організовувати спільно з учителями (вихователями) освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання; забезпечувати комунікацію закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання осіб з ООП), виявив потребу в їх поглибленні й удосконалюванні; брав участь у розробці освітнього маршруту для осіб з ООП, у розв’язку питань, пов’язаних з життєдіяльністю дитини в школі, проте допускав певні неточності в інтерпретації даних; продемонстрував здатність самостійно виготовляти матеріали для роботи фахівця з інклюзивної освіти; розробив освітній курс для здобувачів вищої освіти, але за сторонньої допомоги; якісно оформив та вчасно подав до розгляду методисту випускової кафедри матеріали виробничої практики; продемонстрував достатній рівень готовності до майбутньої професійної діяльності.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3»: практикант вивчив досвід роботи фахівця з інклюзивної освіти; ознайомився з особливостями професійної діяльності

фахівця з інклюзивної освіти, основними напрямками, формами та методами роботи з особами з особливими освітніми потребами; недостатньо закріпив теоретичні знання з фахових дисциплін та не продемонстрував уміння самостійно застосовувати їх у роботі з особами з особливими освітніми потребами; на низькому рівні проявив професійно значимі якості особистості; не проявив професійно-педагогічні уміння (забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку осіб з ООП; забезпечувати партнерство з вчителем/вихователем та іншими учасниками освітнього процесу з метою виконання освітньої програми для досягнення усіма учнями класу/групи результатів навчання, формування відповідних компетентностей, їхнього особистісного та соціального розвитку; організовувати спільно з учителями (вихователями) освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання; забезпечувати комунікацію закладу освіти та батьків (інших законних представників дитини) з метою організації навчання осіб з ООП, виявив потребу в їх поглибленні й удосконалюванні); брав участь у розробці освітнього маршруту для особи з ООП, у розв'язку питань, пов'язаних з життєдіяльністю дитини в школі/групі; не продемонстрував здатності самостійно виготовляти матеріали для роботи фахівця з інклюзивної освіти; розробив освітній курс для здобувачів вищої освіти, але за сторонньої допомоги; не якісно оформив, але вчасно подав до розгляду методисту випускової кафедри матеріали виробничої (педагогічної) практики; продемонстрував низький рівень готовності до майбутньої професійної діяльності.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3»: практикант частково виконав програму виробничої (педагогічної) практики; продемонстрував доволі низький рівень професійних знань, умінь та навичок, необхідних для роботи фахівця з інклюзивної освіти, не виявив потреби в їх поглибленні й удосконалюванні; без сторонньої допомоги не здатен орієнтуватися в освітньому маршруті особи з особливими освітніми потребами; виготовляти матеріали для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; продемонстрував низьку якість виконання завдань та певних видів роботи під час проходження практики; низьку якість оформлення підсумкової документації.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2»: практикант частково виконав програму виробничої (педагогічної) практики; не встанови зв'язок знань із практичною діяльністю; не виявив інтересу до самостійного пошуку інформації, необхідної для розвитку професійних навичок та якостей; продемонстрував доволі низький рівень професійної компетентності; порушував правила внутрішнього трудового розпорядку закладу освіти/установи; продемонстрував низьку якість виконання завдань та певних видів роботи під час проходження практики; низьку якість оформлення підсумкової документації.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2»: практикант частково виконав програму виробничої (педагогічної) практики; продемонстрував доволі низький рівень професійної компетентності; низьку якість виконання завдань та певних видів роботи під час проходження практики; низьку якість та несвоєчасність здачі підсумкової документації.

ВКАЗІВКИ

ЩОДО ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Для чіткої організації виробничої (педагогічної) практики студент-практикант упродовж першого тижня практики складає індивідуальний план роботи. План формується під керівництвом методистів від кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти та від закладу, де проходить практика.

Зміст індивідуального плану має охоплювати:

- участь у настановній та підсумковій конференціях;
- дотримання графіку роботи, встановленого для даного виду практики (щоденна присутність у закладі протягом 6 годин);
- повідомлення керівника практики у разі відсутності;
- вивчення спеціальної літератури, рекомендованої до проходження практики;
- участь у методичних семінарах, консультаціях, що проводяться в закладі/установі;
- виконання усіх завдань, передбачених програмою практики;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку, розпоряджень адміністрації та керівника практики;
- оформлення усієї необхідної документації відповідно до виду діяльності;
- самоаналіз професійних умінь і набутого досвіду;
- формулювання пропозицій щодо удосконалення організації практики.

Вимоги до оформлення індивідуального плану:

- У плані мають бути чітко вказані порядок та терміни виконання кожного завдання.
- Обов'язково фіксуються зауваження і оцінки методистів.
- Матеріали заходів, запланованих і проведених здобувачем (не менше двох екземплярів) обов'язково подаються для захисту під час підсумкової конференції.
- Індивідуальний план має бути: погоджений керівником бази практики; завірений підписами методиста кафедри та методиста від бази практики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання: навчально-методичний посібник / А.А. Колупаєва та ін. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 216 с.
2. Інклюзивна практика в контексті дошкільної освіти. [URL]. <https://www.eenet.org.uk/resources/docs/Inclusive%20Beginnings%20-%20practice%20-%20UKR.pdf>
3. Інклюзивне навчання [URL]. <https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=inklyuzivne-navchannya>
4. Литвин І.М., Басик В.В., Гавриленко Т.Л., Галушко М.І. Розвиток професійної компетентностей педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами : навч. -метод. пос. Черкаси : КНЗ, 2020. 80 с.
5. Наказ МОН про затвердження «Примірного Положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» [URL]. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18>
6. Недозим І. В. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра ; навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків; Вид-во «Ранок», 2020. 96 с.
7. ПОЛОЖЕННЯ про практику здобувачів вищої освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. [URL]. https://drive.google.com/drive/folders/1XoEjVrjcErjQsDjWa_zuo8J8YqaQ5BiX
8. Освіта осіб з особливими потребами. Нормативна база. [URL]. <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami-normativna-baza/>
9. Педагогічна практика в закладах освіти на посаді асистента вчителя. [URL]. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/538fa7b5-d9b7-444b-9e11-f5629d98faf6/content>
10. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство Україна», 2019. 300 с.

11. Постанова № 957 від 15 вересня 2021 р. «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти». (PROCEDURE for organizing inclusive education in secondary education institutions (2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021>).
12. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти. [URL]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text>
13. Рібцун Ю. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посібник. Львів: Світ, 2020. 264 с.
14. Учні початкових класів з порушеннями слуху: навч.-метод. посібник. Харків; Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.
15. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами : навчання та супровід : навчально-методичний посібник / (Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Засенко В.В., Ярмола Н.А.). Харків; Вид-во «Ранок», 2020. 160 с.
16. Чеботарьова О.В. Учні початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку навчання та розвиток : навч.-метод. посібник. Харків; Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
17. Як організувати якісне інклюзивне навчання – поради для директора школи: [URL]: <https://sqe.gov.ua/yakisne-inklyuzivne-navchannya-to-do-list-dlya-dir>

ДОДАТКИ

Етап робочого процесу

№ з/п	Дата	Етап робочого процесу (назва заходу)	методист від профільюючої кафедри		методист від бази практики	
			Оцінка	Підпис	Оцінка	Підпис
1.						
2.						
3.						

ПАСПОРТ БАЗИ ПРАКТИКИ

Назва закладу (установи)

1. Організація інклюзивного навчання у закладі освіти :

2. Команда психолого-педагогічного супроводу особи з ООП

3. Характеристика контингенту осіб з ООП у закладі освіти

4. Корекційно-розвиткові заняття у закладі освіти

Щотижневий план роботи асистента вихователя/асистента вчителя

Дата	Індивідуальний супровід	Відвідування уроків /занять	Адаптація/ модифікація навчальних матеріалів	Робота з батьками	Робота з педагогами	Корекційно- розвиткові заняття
1.						

ЗВІТ СТУДЕНТА ПРАКТИКАНТА

II курсу, групи ІО – ____ (М), факультету історії, педагогіки та психології

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

1. База практики
2. Термін проходження практики:
3. Основні завдання, які ставилися під час проходження практики:
4. Ознайомлення з документацією закладу:
5. Участь у засіданнях (зборах, нарадах тощо):
6. Ступінь виконання завдань, які ставилися перед студентом:
7. Зауваження та пропозиції студента-практиканта:

____ 202_ р.

(дата)

(підпис студента-практиканта)

1. Ступінь виконання поставлених перед студентом завдань на час проходження практики.

Оцінка ____ " ____ "

2. Якість оформлення та повнота представлення звітної документації

Оцінка ____ " ____ "

Відгук методиста від бази практики _____

Підсумкова оцінка ____ " ____ "

____ " ____ " 202_ р. _____ (_____)

підпис методиста

прізвище, ініціали

Студент-практикант _____ (_____)

підпис

прізвище, ініціали

АНКЕТА ЗА ПІДСУМКАМИ ПРАКТИКИ

1. Наскільки Ви задоволені переліком пропонованих баз практики в межах освітньої програми?
 - Відмінно
 - Добре
 - Задовільно
 - Незадовільно
2. Чи мали Ви можливість самостійно обирати заклад, установу чи організацію для проходження практики?
 - Так
 - Ні
3. Чи ознайомив Вас методист з програмою практики, термінами та порядком звітування за її результатами і критеріями оцінювання перед початком практики ?
 - Так
 - Частково
 - Ні
4. Визначте відповідність кадрового складу і матеріально-технічного забезпечення бази практики вимогам програми практики та належність умов на базі практики для виконання програми практики
 - Відмінно
 - Добре
 - Задовільно
 - Незадовільно
5. Наскільки Ви задоволені керівництвом практикою, професіоналізмом і компетентністю керівників від бази практики?
 - повністю задоволені
 - частково задоволені
 - зовсім незадоволені
6. Наскільки Ви задоволені керівництвом практикою, професіоналізмом і компетентністю викладачів-методистів кафедри?
 - повністю задоволені
 - частково задоволені
 - зовсім незадоволені
7. Чи контролювали керівники-методисти проходження Вами практики?*
 - Так
 - Ні
8. Чи задоволені регулярністю проведення керівником практик від Університету консультацій та їх якістю
 - Відмінно
 - Добре
 - Задовільно
 - Незадовільно

9. Чи відчували Ви інформативну, консультативну, соціальну і т.п. підтримку науково-педагогічних працівників університету під час проходження практики?

- Так
- Скоріше так
- Скоріше ні
- Ні

10. Чи були доступні Вам навчально-методичні матеріали, необхідні для проходження практики, в електронній та друкованій формі?

- Так
- Ні

11. Чи був достатнім рівень Вашої теоретичної підготовки для успішного проходження практики?

- Так
- Ні

12. Чи сприяла практика поглибленню та розширенню теоретичних знань із дисциплін, що викладались в університеті?

- Так
- Ні

13. Наскільки Вас задовольняє перелік отримуваних практичних навичок під час проходження практики?

- повністю задовольняє
- частково задовольняє
- зовсім не задовольняє

14. Чи вдалось Вам удосконалити рівень професійної підготовки за результатами проходження практики?

- Так
- Частково
- Ні

15. Чи вважаєте Ви достатнім обсяг практики для набуття професійних компетентностей?

- варто збільшити тривалість практики
- варто зменшити тривалість практики
- залишити без змін

16. Наскільки є прозорими процедури та зрозумілими вимоги щодо організації практики та об'єктивності проведення захисту результатів педагогічної практики?

- повністю прозорі та зрозумілі
- частково прозорі та зрозумілі
- непрозорі та незрозумілі

17. Ваші пропозиції щодо вдосконалення практики.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СТИМУЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Гра «Кольорові піжмурки»

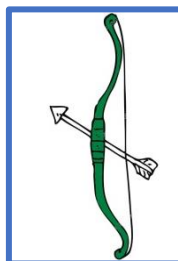
- білий бинт – білий бант, сірий танк, коричневий стіл, червоний бант, сірий вовк;

- блакитна бабка – блакитна папка – блакитна шапка, сіра папка – сіра палка, зелена жабка;

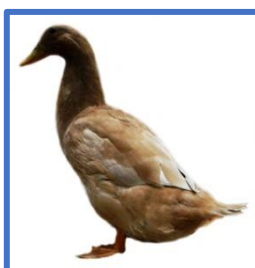
- чорний жук – чорний сук, зелений жук – зелений лук, сірий сук, сірий ключ;

- червоний рак – червоний лак – червоний мак, синій м'яч, рожевий лак;

- коричнева тачка – коричнева качка – коричнева кашка – коричнева чашка, синя тачка, червона ручка;

- чорна галка – чорна палка – чорна пилка, сіра гілка – сіра гірка, зелена гірка;

• червона машина – червона малина – червона калина, жовтий колобок – жовтий колосок, синя машина;

• сіра мишка – сіра миска – сіра маска, зелена каска, коричнева шишка, червона миска;

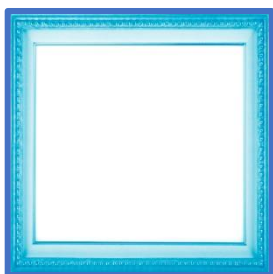

• сіра шапка – сіра сапка – сіра лапка, зелена жабка, синя шапка, зелена книжка;

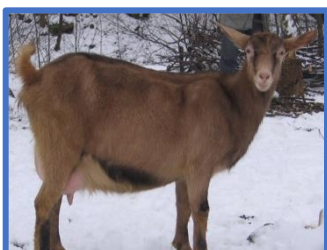
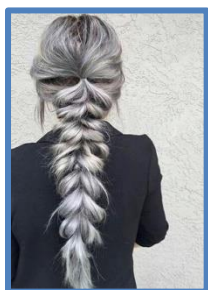

- коричнева рама – коричнева лама – коричнева лапа, блакитна лампа, оранжева риба, блакитна рама;

- сіра коса – сіра коза, коричнева лоза – коричнева коза, чорна коса, рожева ваза

Матеріали, підготовлені для роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами

У межах виробничої (педагогічної) практики студенти розробляють та використовують інформаційно-просвітницькі, консультаційні й методичні матеріали, спрямовані на підтримку батьків дітей з особливими освітніми потребами. Ці матеріали можуть включати пам'ятки, буклети, тематичні консультації, поради щодо виховання в родині, психолого-педагогічну підтримку та рекомендації щодо співпраці з фахівцями (логопедами, корекційними педагогами, психологами тощо).

Орієнтовна тематика дискусійного батьківського клубу:

1. Лекція-консультація «Мати – сімейний оберіг».
2. Диспут «Наші діти. Які вони?».
3. «Круглий стіл» «Якої долі я бажаю своїй дитині?».
4. Дискусія «Що означає виховувати «правильно»?».
5. Батьківський вогник «Традиції сім'ї. Які вони?».
6. Сімейний портрет «Дозвілля в нашій родині».
7. Вечір запитань і відповідей : «Сутність і особливості морального, трудового, статевого, естетичного, фізичного, розумового виховання дітей з ООП».

Розробка родинних правил виховання дітей

Наведемо приклад правил виховання дітей, сформульованих мамами:

- Діти вчаться жити у матері та батька.
- Якщо мати любить батька – дівчинка буде любити свого чоловіка.
- Якщо хочете виховати добру господиню – будьте прикладом для неї у побуті.
- Якщо дитину постійно критикувати – у неї розвинеться комплекс неповноцінності.
- Якщо дитина живе в атмосфері ворожнечі батьків (родичів) – вона змодельовує такий стиль стосунків у своїй сім'ї.

- Якщо дитина зростає у доріканнях – вона починає жити з почуттям провини.
- Якщо дитина зростає у любові – вона вчиться любити інших.
- Якщо дитина зростає в чесності – вона буде справедливою.
- Якщо дитині співають колискові – вона буде їх співати своїм діткам.
- Якщо дитину вчать поваги до звичаїв, традицій свого роду – вона навчить цьому своїх дітей, виховає гідних громадян України.

Консультаційна бесіда: «Співпраця родини та ІРЦ: чого очікувати і як взаємодіяти»

Мета: Ознайомити батьків із функціями ІРЦ, процесом складання індивідуальної програми розвитку (ІПР).

Формат: Онлайн/офлайн зустріч або короткий відеоролик із роз'ясненнями.